

Sisimiut & Nuuk 3. juni 2024

PRESSEMEDDELELSE

Tilioq og NIIK advarer om forringelser i nyt lovforslag om støtte til personer med handicap

Et nyt lovforslag om støtte til personer med handicap imødekommer ikke de behov og rettigheder, som personer med handicap i Grønland har.

Handicaptalsmanden Tilioq og NIIK - Nunatsinni Inuit Innarluutillit Kattuffiat Handicap vurderer, at lovforslaget er i strid med FN's handicapkonvention, som Grønland har tiltrådt og forpligtet sig til løbende at implementere. For eksempel er den eksisterende bestemmelse om tilgængelighed er udgået. Det er en alvorlig forringelse af forholdene for mennesker med handicap. Konventionens imperativ om universelt design forpligter netop Grønland til at forbedre tilgængeligheden gennem bla. at inkludere lovkrav om universelt design – i stedet forringer man loven.

På trods af stort engagement og deltagelse i forberedelsen af lovforslaget, konstaterer organisationerne med beklagelse, at deres faglige input ikke er afspejlet i det endelige forslag. NIIKs og Tilioqs anbefalinger er ikke blevet fulgt. Organisationerne har gennemgået lovforslaget grundigt, og det er vores overordnede vurdering, at dette forslag ikke vil forbedre forholdene for personer med handicap i Grønland.

Organisationerne er stærkt bekymrede for at implementeringen af en ny Inatsisartutlov i denne form vil blive meget vanskelig, til stor skade for mennesker med handicap og deres pårørende. *"Tilioqs analyse viser, at mennesker med handicap ofte er ladt i stikken, i frit fald uden retssikkerhed. Midt i alle de ressourcer, som er brugt på at komme frem til et lovudkast, som er forringet ift. det eksisterende, står mennesker rundt om i vores land, som virkelig har brug for hjælp, men kæmper forgæves. Det har store, umenneskelige konsekvenser,"* fortæller handicaptalsmand Anja Hynne Nielsen.

"I NIIK er vi ærgerlige og skuffede over lovforslaget og anbefaler, at udkastet forkastes i sin nuværende form; det er mangelfuldt, vil medføre forringelser og er fejlbehæftet. Forslaget bærer præg af at være udfærdiget med tanke for kommunernes og myndighedernes har behov for at sænke serviceniveauet; dette forringer menneskerettighederne for personer med funktionsnedsættelser. Det er ærgeligt, for de mennesker denne lovgivning berører, er mennesker, som har akut brug for, at forholdene i Grønland forbedres," udtaler Viggo Johansen, formand for NIIK og fastslår: *"Det er ikke et acceptabelt menneskesyn, at personer med funktionsnedsættelser skal rammes for at imødekomme myndighedernes behov."*

Der er tale om omfattende uklarheder. Lovforslaget er rodet og vil gøre sagsbehandlingen endnu dårligere. Forslaget indeholder f.eks. mange uklarheder omkring samspillet med eksisterende sundhedslovgivning og lov om støtte til børn. Dette kan betyde, at personer med handicap risikerer at falde mellem to lovgivningsmæssige stole og dermed ikke modtage den nødvendige hjælp. Der er tydelige tegn på manglende faglighed og indsigt i handicapkonventionen - som her

burde være essentiel. Lovforslaget lægger ikke op til forbedringer og umuliggør arbejde, uddannelse, samvær og aktiviteter både for mennesker med handicap og deres pårørende; den umuliggør et selvstændigt liv iht. Handicapkonventionens artikel 19.

”Lovforslaget burde skabe ordentlige rammer for f.eks. pårørende der kan og vil varetage omsorgen for en person med handicap. Pårørende stilles i dag i helt urimelige situationer, når en ægtefælle eller et barn med handicap ikke får den hjælp eller støtte, man har ret til, og som pårørende samtidig skal passe et job og en familie – det har store menneskelige konsekvenser og er også dyrt for samfundet – og det savner vi, at nogen regner på,” udtaler Viggo Johansen.

Organisationerne er skuffede over flere dele af forslaget, men især:

- Mulighed for at flytte en person mod deres ønske.
- Fjernelse af kravet om at offentlige bygninger skal være fysisk tilgængelige.
- Manglende sikring af at personer kan få hjælp. Hjælp ikke kun til at få mad, at overleve i sin bolig, men også at sikre, at mennesker kan deltage i samfundet – gå til fritidsaktiviteter og få hjælp til at arbejde.

Organisationerne har tre hovedankepunkter:

1. Manglende fokus på sagsbehandling: Lovforslaget adresserer ikke den vigtige problematik omkring sagsbehandling, som vi tidligere har italesat. Det vil hverken lette sagsbehandlingen eller skabe bedre retssikkerhed – tværtimod.
2. Ingen forbedringer, kun forringelser: Forslaget indeholder ingen åbenbare forbedringer for mennesker med handicap. Tværtimod er der tale om forringelser. Vi savner blandt andet:
 - a. Tidlig indsats og øget mulighed for habilitering og rehabilitering, såsom hjemmetræning.
 - b. Indførelse af løsninger såsom Borgerrettet Personlig Assistance (BPA) i overensstemmelse med en menneskerettighedsbaseret tilgang.
 - c. Brobygning til arbejdsmarkedet.
3. Mangel på fremadsynet lovgivning: Vi havde forventet en fremadsynet lovgivning, der inkluderer principper som universelt design, inklusion og inddragelse, som reflekteret i handicapkonventionen. FN's Handicapkonvention bør danne grundlag for lovgivning, afgørelser og vurderinger i Grønland.

”Mennesker med handicap er i knæ. De kæmper endeløst mod systemet og er kastebolde uden at få den nødvendige hjælp. Det er realiteten i Grønland i dag. Vi finder det særdeles bekymrende, at et så omfattende regelsæt påtænkes sat i kraft som afløsning for eksisterende regler, der allerede i vidt omfang ikke er implementeret i praksis – i et system og en struktur, som ikke fungerer. Det er vores erfaring, at kendskabet til de eksisterende regler er begrænset, og kun i et vist omfang efterleves,” udtaler handicaptalsmand Anja Hynne Nielsen og fortsætter: *”Unge mennesker med handicap har samme behov og rettigheder som andre unge. At søge gennem dette lovforslag at lovliggøre den allerede eksisterende praksis med at parkere mennesker med handicap på alderdomshjem er uacceptabelt. Tilioq har flere gange meldt ud også i andre hørings svar, at denne praksis er direkte socialt uansvarlig og helt uacceptabel.”*

Midt i alle de ressourcer, som er brugt på at komme frem til et lovudkast, som er forringet ift. det eksisterende står mennesker rundt om i vores land, som virkelig har brug for hjælp, men kæmper forgæves. Det har store, umenneskelige konsekvenser. Situationens alvor fremgår af Tilioqs årlige henvendelsesanalyse.

Som udgangspunkt anbefaler organisationerne lovforslaget afvist og sendt til fornyet, faglig og grundig behandling. Organisationerne er stærkt bekymret for, at implementeringen af en ny Inatsisartutlov i denne form vil blive meget vanskelig, til stor skade for personer med handicap og deres pårørende. *“Samlet set må vi konkludere, at lovforslaget ikke imødekommer de behov og rettigheder, som personer med handicap i Grønland har. Lovforslaget giver udtryk for et menneskesyn, som ikke hører til i Grønland og organisationerne opfordrer til, at der i stedet arbejdes for en lov som vil skabe reelle forbedringer for mennesker med handicap i Grønland – det vil gavne os alle. Handicap rammer os alle gennem livet. Vi accepterer ikke status quo,”* lyder det fra organisationerne.

For yderligere informationer eller interview kontakt Handicaptalsmand Anja Hynne Nielsen på 26 28 71 eller mail: anja@tilioq.gl & NIIK: Viggo Johansen, mobil: 55 15 64 eller mail: niik@niik.gl

Asannittumik inuulluaqqusillunga - Med kærlig hilsen

Anja Hynne Nielsen
Inuit innarluutillit oqaaseqartartuat – Handicaptalsmand

Viggo Johansen
Formand NIIK, Nunatsinni Inuit Innarluutillit Kattuffiat

Vedlagt: NIIKs og Tilioqs høringsvar, som også find på organisationernes hjemmesider og facebooksider. Derudover henviser vi til høringsvar fremsendt af foreningen Inooqat som ligeledes er at finde på deres Facebook side.